

аңаа түрар бе?

[illegible]

Фестиваль

МЕРГЕЖИЛГЕ ЧОРГААРАЛ

Агроулетпур комплексинин өөредилге чердеринин «Мергежилге чоргааралар мен» деп чачыл болган II фестивалы В. Кок-оол аттыг хөгжүм-шии театрыга болуп эрткен. Ону агроулетпур комплексинин профвиедл организацияларынын Тыва республика комитети болгаш республиканын ээлерлер нитилелдин баштаар чери организастап эрттирген. Фестивальдын аалчылары — МАР-нын Улангом хоорайда профтехучилищенин директору Баянсам баштаан делегация.

Агроулетпур комплексинин өөредилге чердеринин фестивалынын түнелдин жюри үндүргөн. Бирги черин № 1 КПУ-ну сүргүзүлгүзүз, бирги черинги диплому-биле болгаш 600 рубль-биле шаанаткан. Ийгини черин Красноярсинин агроуниверситетинин Тывада филиалынын студентилери ээлзэн, ийгини черинги диплому-биле болгаш 500 рубльди алган. Үшкүзүндө — Тыванын көдөз ажил-агый техникумуну сүргүзүлгүзүз, үшкү черинги диплому-биле болгаш 400 рубль-биле шаанаткан.

Уран кылгылар делегациянын бирги черин көдөз ажил-агый техникуму, ийгини агроуниверситеттин филиалы, үшкүзүн № 1 КПУ алган.

Мадым-оол КАЛЧАН. ЧУРУКТАРДА: Көрүлдө уезинде.

Ондар ОХЕМЧИКТИН фотолары.

СПОРТЧУЛАРГА БЕЛЕК

Амгы үдө күш-культура болгаш спортка хандым-шымдыг эвес кижини чок деп болур. Эң кызыгы бисте тыва улус хүрөш дээрде кайы кире ийик. Чайгы үдөрдө стадионга чударук сугар чер безин чок болурун боттары-ыс-да билдир бис. Сөөлү чылдарда районнар төптеринге спорт залдар херек деп негелде салдынып келген. Ону чамдык районнарына удурткучулары күүседир дээр боттарыны күжүн үндүрүп, ажылгап келгенер. Оок бир чыжээ ам номчукчу, салерге, көргүзэйн.

Бүгү назымин иштинде спортка хандым-шымдыг болгаш хөрөөм өйүп, сажым аммыраас, чүгүл районнар төптеринге спорт залдар турган болза деп бодал чораан мен. Чүте дие күш-культура кижини аныгыс-дар болгаш назымин уздыр деп чүвени Стан Шенман-ның бизишени номчаан мен. Ынчанга эртенкине маан чорур кижилерин көргөш, олар база номчаан чор деп бодал турдум.

Бир эвес кижин бүрүз эртенги шимчээшкенин — зарядканы кылып турар болза, кончук эки. Уругу эртенги шимчээшкенин кылып турар болза, кижини номчаан чор деп бодал турдум. Чүгүл кижини бо-дундан хаммааржы. Бо бизишенин кылып турар си-лерге дуза-да болуру чаа-вас.

Частны башкы айныда Кызыл районун спортчулары бир өөрүшкүзү болганнар. Каа-Хем сурунгу Култура бажымынын чамында туттунуп турар спорт залды көргөн улус каян ажыл-галга кирер ирги деп бодал турганнар. Ол туттуну кым тутуп турарын билбес болгаш Ынчаа чугаалажып турганнар. Херек кырпала ону туттаан кижини чок. Эң соолукте спорт школанын бажымы боттары тутуп кирген. Оларын ачымында спортчулар тускай белекти алган. Ук школанын директору Анатолий Монгуш, ында башкы Эрес-оол Ондар болгаш эскелер-да чамы өттүр дериин төп, спорт залды даштынга хол бөмбү-нүн болгаш баскетболдун шолдерин кылып келгенер. Коллективтиг кады ажылдакчынын түнелдинде улуг тудуг ажылга-ла кирген.

Районун күүсечки комитетинин даргазын ора-лакчы Э. Х. Ооржак чымылган чонун мурунуга спорт залдыг ажылгалга киргенинги дугайында сөс ам, чүве чугаалааш, кымыл кожааны кешеп, спорт шко-ланын директоруна тудус-залды, залды көөрү-биле чо-ну чалаан. Оок сонда РСФСР-нин Компартиянын Кызыл райкомунун бирги секретары Б. С. Шы-рал, Тыва АССР-нин Күш-культура болгаш спорт та-лазы-биле күрүне комите-динин даргазы С. Ы. Оор-жак, спортчу хоочузу С. Х. Ондар чымылган чонга байыр чедирин, кижини бүрүзүгө ол залга келгеш, боудун ка-дым экижидип алырынга чедиринириин күзүннөр.

Оок сонда спортчуларга болгаш чымылган чонга кы-дат улустун ылак спорту ушуну элзон кым кылгы-рын көргүскөн. Ону көргөн улус спорттук ол хевирин ра-йонда эвес, а республикада сайырап турар деп чүвени чугаалажып тураалар. Ам-гы үенин аныж-эскени спорттук ол хевиринге хан-дыкшын турарын билдинис.

Бот-тымгыр артистер база боттарыны ырларын, танчыларын көргүскөн. Спортчу маргылаалар даш-тан хунирде болган.

РСФСР-нин Компартия-зынын Кызыл райкомунун секретары А. Ш. Тушук ук залдыг ажылдыкшыны бели-организастыг байдалга эрттирген.

Кызыл районун уруглар-нын спорт школаны бир улуг белекти болганнар. Алаа спорттук тергинири кижиништин өзүп келдир магат деп чүвени чугаалап болур.

Монгуш ОЛЗЕН-ООЛ.

ЧАРЛАЛДАР БЮРОЗУ

Среда

телевидение

МАРТ 20

БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

6.30 «Эртен». 9.00 «Ажыл-херекчи курьер». 9.15 Мультифильм. 9.35 Хоккей. СССР чемпионы. «Спартак» — ЦСКА 12:00 — 12.15 Медзалер. 15.00 «Ажыл-херекчи курьер». 15.15 «Михайло Ломоносов». Уран-чечен фильм. 1-ги фильм. 1-ги сериясы. 16.30 Хөгжүм эртинизи. П. И. Чайковский. Концерт. 17.10 Уруттар шагы. 18.10 Медзалер. 18.25 «Эде тургусту-нуушкун. Японияга ол кан-чаар болганыл?». 19.10 «Ак каарганнар». Уран-чечен телефильм. 21.00 «Уе». 21.45 Бокса делегей чемпионы. 22.45 — 23.45 Кон-церт.

ИНИГИ ПРОГРАММА

8.00 Эртенги гимнастика. 8.15 Эртен-тайлыгыларг фильм. 8.35: 9.35 Физика. 9 класс. Чалгынын чамгы-лышкыны үн. 9.05 Немец

ПЕНСИОНЕРЛЕРНИН ИНВАЛИДТЕРНИН КИЧЭЭНГЕИНГЕ!

Республикалар депутаттарынын тускай тургускан комитетилеринин шимтирлээни дугаар пенсионерлер-ни болгаш инвалидтерини тудуш 50 болган 100 рубль-дерин солуп бээрин 1991 чылдын март 26-да СССР-ни Министрлер кабинети ола таварылга кылдыр чопшээрэн. Нитизинбиле 500 рубль түгө чедир акшаны ха-маарышкан комиссияларга бо чылдын март 1-ге чедир дилег кинотен кижилерге солуп бээр.

Акшаын солудуп алып дээр ол категорияларын кижилери Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелинин солустурга талазы-биле комиссиясыга март 25-ке чедир айтырыгып тургузар.

КОМИССИЯ.

«ӨЗҮМНЕР» ЧАЛАП ТУР

Тыва АССР-нин Чогаалчылар эвилелин болгаш Тыванын ном үндүрер черинин үндөзлөп тургускан «Өзүмнөр» деп чаа чечен чогаал катжыкшынын оок ажылгына киржир күзөлдүг бүгү кижилерин, амылгы аныктарын, март 26-да боудун баштайгы кичээлине чалап тур.

Боуду чери: Шетиники, Кравченко кудумчузу, 57, Тыванын ном үндүрер чери, телефон 3-43-29. Эгелзери 17-шакта.

ПАССАЖИРЛЕРГЕ

Хоорайын пассажирлер аргыштыр автобустар чо-лаачылары талоннарын ха-мааталарга орутка чорааш садар чорук чолаачыларын алаастырып, оол-ондак чедирер магачон болуп турар. Ынчанга чолаачы-лар автобустарга чоруп тур-ган үезинде талоннарын пас-сажирлерге саларын мочи соомкар соксаткан болгаш талоннарын пассажирлер «Союзпечать» салдыг чер-ринден, «Восток», «Авто-

техникум» деп диспетчер пункттарлардан баш бурун-гаар садып алырын Кызыл хоорайын чурттакчылар-рында болгаш аалчылар-рында автопарктондук саарылга-ажылгал албаны-нын чери дилеп турар.

Автобуса олурарынын бир талон өртөз 8 копеек, ону дараазында ажылгал-тынар 15 копеек ортекти-бир талонга орнаштырып тур-ар.

АЖЫЛЧЕ ЧАЛАП ТУР

«Уш-Белдир» болгаш «Че-дер» курорттарга 1991 чыл-да кыдыкшыдылга сезонна-рын үезинде дараазында ажылдакчылар негетинин турар эмчилер, ортумак болгаш биче медицина ажылдакчылары, повалар, кужна ажылдакчылары.

Таймбыр алыр чери: Кызыл хоорай, Юбилейный деп мугурулдуз кудумчу-нун № 7 бешими. Тыва АССР-нин профвиедлери-нин кыдыкшыдылга черле-

рин удуртук кылдыни, теле-фону 3-10-77.

Республиканын хөгжү-мши театрыга электри де-риглерин талазы-биле ин-женер, электриктер дарыи негетинин турар.

Театрын адреси: Кызыл хоорай, Ленин кудумчузу, 33. Кад кылдыниге келдир, телефону 2-17-79.

Бистия адреси: Кызыл хоорай, Дружба кудумчузу, 2 «а».

Курстарын доосканнар экзаменер дужаар, ук эк-заменер техникума ху-

ловок» 10.20, 12.20, 14.20, 16.20, 18.20 шактарда.

«ПИОНЕР»: «Юность Бемби» 9.00, 12.20, «Кор-тик» 10.30, 13.50, «Дрянь» 15.40, 17.30, 19.20 (узат-кан) шактарда.

«КААХЕМ»: «Одепне-ние» (2 сериялг) 13.40, 16.20, 19.00 шактарда.

«ВОСТОК»: «Якжла мес-ти» (Индия, 2 сериялг) 13.40, 16.10, 18.50 шак-тарда.

«НАЙЫРАЛ»: «Жен-щина дия» (Казахфильм) 9.40, 11.30, 13.20, 15.10, 17.00, 18.50 (узаткан) шак-тарда.

Видеозал: «Сильный че-ловец» 10.20, 12.20, 14.20, 16.20, 18.20 шактарда.

Тыва АССР-нин Ном үндүрер чер, полиграфия болгаш ком салымнын чертеринин талазы-биле күрүне комитетинин типографиясы Кызыл, Шетин, кпи болгаш Кравченко кудумчузу, бажы № 1.

Тираж 27800 экз, Чамгы № 72.

Школа

Баш удур белеткээр

Хандагайтын уруглар-нын хөгжүм школаныг ажыг-тынгандан бээр оок экинжи ачып кирген баштайгы өөреникчилерден эгелзеш, бөгүнгү уран чүгүлдө эгелзештерин ал турар чаштарга чедир чүсчүс оолдар, кыстар оок эринин артап, эрткен. Уран чүгүлө салым-чачындылар ол шко-лага билин-биле чепсел-нин алгаш, улаштыр орту-ман, дээди өөредилге чер-лери доозуп, республиканын култура амдыралына үлүг-хуузу кирип чоруур-лар. Өөредилге черлерин дооскаа, төрөн школаныг ажылдап кээл-даа турарлар. Чамдыктары өске мер-гежилди шимп алза-даа, фестивалдарга, концерт-терге кижил, сценаже үнүп, чонга бараан бооп чоруур-лар.

Амгы үдө чонувустук чаатай — чачылдарын катал

эгидери-биле уран чүгүл, хөгжүм школаларына тыва хөгжүмүн, ус-шверлер-нин класстарын аякыдыр чугула. Харын шаа барып, режиссер, актер мергежил-де класстарын аякыдыр база өөреник көрсө чү? Ол талазы-биле тускай арте-милер чылдына доозуп кээп турар болгай. Олар-нын чамдыктары мергежи-линин айы-биле ажилдар чер чок боорга, өске ажил-ларда орун турар. Кедизин диле улуг хемчээлдиг тыва кинолар тургузар апарза, өске черлерден артистер ча-лап шүүдөл үндүрбес, мас-салыг сценаларга ажылгал болур курлавырларыс чечир болу бербес бе?

Амгы бо рынок байла-нын үезинде акиш-телевир-нин өөреникчилерин, ада-лерин күсели-биле талаар апарга, чүгүл оран-сава, удуртукчу башкы херек

дээрн билдинир. Ол тала-зы-биле Култура министр-ствозу база ачы-дузаын көргүзүлө бээр боор. Хой-ле култура ажылдакчыла-ры-биле чугаалажып чоруу-га бо бодалды дегинир хой боор чораан.

Хандагайтын уран чүгүл хөгжүм школанын өөр-еникчилери район, зона, рес-публика чергелг көрүлдө-лөргө шаанал-мыкатларын уада-дарва ал келгени — ында ажылдап турар чога-алдыкты коллективтин күш-ажылчы чедиринин деп са-наар. Дуржулгагы башкы-лар Вилена Ооржак, Люд-мила Голубева, Ворбак-оол Ооржак, Мария Бойду олар өөреникчилеринге бажыг би-лигин берип, ада-нелер-биле харылажып, ортуман, дээди өөредилге черлеринге өөр-еникчилерин белеткеп турар-лар.

Николай ООРЖАК

Бодал

министерствозун болгаш рай-оннарда улус өөредилге кыл-дынын дүжүргөш, оларын Советтерин чачыгасынга турар кылдыр шимчтешек, школа бүрүз тус-тузуна

бухгалтериялыг боор кыл-дыр чугула деп оок санаа-ныг бүрүн катжыар мен. Чүг-лө Советке тускай бажы ар-теминг чамгыс кижини тургаш, улус өөредилгени болгаш кижизикте херээн харыялар болза, элтиг деп бодалар мен. Бир эвес индыг болур болза,

акша-херекчи-даа, эрге-ча-гырга-даа Советтерини хо-лунада болганда школаларын материалдыг базазы-даа эки-жир алаар.

Татьяна ДАДАР-ООЛ. Башкы, Бай-Даг ортумак школыам. Эрзин район.

Харыы Куусеттинер болза...

Чөөн-Хемчик районда Хо-рум-Дар ортумак школыа-нын эрзининде бүстүп дүжүргөн кырында келгени, интернет туудуну оожум чоруп турарынын, чаа школа тударынын чугу-лазынын, ол бүгүн дүрген кылдыртпайн турарынын удурлаанышкынын демдээ кылдыр 1990 чылдын июль-11-де школанын башкыла-ры, ажылдакчылары акыл соксадышкынын кылга-нын, бир эвес бо школага чогуур кичээлгеи салбас болза, школанын башкыла-ры, ажылдакчылары, ада-нелер акыл соксадышкынын март айда чоруур деп шимтирлээниги дугайын «Хаар бет» деп шүгүмчү-ледиг материал 1991 чыл-дын январь 25-те «Шын» солунга парлаттыган. Алаа харыяларын республиканын улус өөредилгезинин минис-

три Н. С. Конгар, Тыва АССР-нин Министрлер Чө-вүлелини Даргазынын ора-лакчы В. Соудан ре-дакцияга чуртканнар.

Чаа өөредилге чылгыга чедир интернаттын туудун доосарын, 1991 чылда шко-ланын башкыларына 2 аал-ини чурттаар бажыны ту-дарып, 216 өөреникчи өөр-еник школанын төдөвлетини ажилдап кылдыр дооза-рынын кырында келгени, цлоланын туудун «Тыва агро-улетпур» эвидели чоруда-рын планнап турарын, амгы үдө школага болгаш интер-натта чылдыг чырык бар дээрин удуртукчулар дык-тыкан.

Бир эвес бо уадада зааашкынар ыла-лаа күү-сеттинер чүве болза, бажы-лар, ажылдакчылар, ада-нелер, ажил соксадышкынын кыл байып болур салыр.

ЫНЧАН ЭКИЖИР

Ууг-Хем районда мето-дист бажы Виктор Кызыл-оолдуз «Тыва АССР-нин улус өөредилгезинин 1991—2000 чылдарда хөгжүлдезинин хо-уланышкынырынга» ха-

маарыштыр «Өскээр бодал турар мен» деп материалын соонургал номчааш, оок са-налынга катжыар, дстижир мен.

Ыалгыга Улус өөредилге

министерствозун болгаш рай-оннарда улус өөредилге кыл-дынын дүжүргөш, оларын Советтерин чачыгасынга турар кылдыр шимчтешек, школа бүрүз тус-тузуна

Кызыл хоорай, Красноармейская, 100

Редактор
З. Ф. ЧАДАМБА

ТЕЛЕФОННАРЫ: ♦ редактор — 3-43-34; ♦ ора-лакчылары — 3-33-91; 3-34-17; ♦ приемная — 3-34-26; ♦ харысалгалыг секретарь — 3-34-92; ♦ овалакчылары — 3-45-93; Кидистер ♦ партий-жир.организастыг болгаш идеология — 3-36-82; 3-36-25; Советтер ажилынын — 3-34-98; 3-41-23; үлетпур — 3-34-49; 3-36-73; ♦ көдөз ажил-агый —

3-41-16; ♦ культура — 3-39-15; 3-37-11; социал-айтырылгар — 3-34-57; репортёрлар бөлүк — 3-34-39; ♦ чагаа кылдыни — 3-39-03; ♦ оулаа — 3-34-93; директорлар — 3-37-11; ♦ удуртукчулар — 2-27-41; ♦ солун келбей барганда — 2-32-75; ♦ бухгалтерия — 3-43-41.

Солун вторник, среда, четверг, пятница, суб-бота хунирнде үнер Чылда 260 катар үнер Хемчээл 2 паралаа амазы.

Тираж 27800 экз,

Тыва АССР-нин Ном үндүрер чер, полиграфия болгаш ком салымнын чертеринин талазы-биле күрүне комитетинин типографиясы Кызыл, Шетин, кпи болгаш Кравченко кудумчузу, бажы № 1.

Чамгы № 72.

Индекс 54241.